

VÄIKE PÄIKE LAPSEHOIU ÕPPEKAVA

1. **MOTO** – Särava lapsepõlve algus!
2. **MISSIOON** – Meie missioon on koostöös motiveeritud meeskonnaga toetada lapsevanemat lapse individuaalsel arengul läbi mängulise, sõbraliku, turvalise, kaasaegse ja jõukohase arengukeskonna.
3. **VISIOON** – Väike Päike, kui kvaliteetset lapsehoidu pakkuv eralasteasutus, on kindel koostööpartner lapsevanemale, inspireeriv meeskonnale ning turvaline ja igakülgset arengut toetav lapsele.

4. ÕPPE JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID

Lapsehoiu ja kasvatustegevuse üldeesmärk Väikese Päikese lapsehoius on tagada lapse hooldus ja heaolu ning mitmekülgne ja järjepidev areng koostöös koduga.

Lapsehoiu peamine eesmärk on lapse kohanemine kodust erineva keskkonnaga ja kollektiivis toimetulek.

Väike Päike toetab lapse kehalist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut. Selleks on Väikeses Päikeses loodud lapse arengut soodustav keskkond, tagatud on turvatunne ja eduelamused ning toetatakse lapse loomulikku huvi hankida teadmisi ja saada kogemusi.

Väike Päike toetab ja abistab vanemaid kasvatusküsimuste lahendamisel ning vajadusel nõustab neid.

5. KASVATUSTEGEVUSE PÕHIMÕTTED

Kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel arvestatakse laste eripära: võimeid, keelelist ja kultuurilist tausta, vanust, sugu, tervises seisundit jms.

Lapsehoid on laste arengut toetava keskkonna looja. Laps on kasvatustegevuses aktiivne osaleja ning tunneb rõõmu tegutsemisest.

Lapsehoid peab oluliseks järgmist:

- lapse individuaalsuse ja tema arengupotentsiaali arvestamist,
- lapse tervise hoidmist ja edendamist ning liikumisvajaduse rahuldamist,
- lapse loovuse toetamist,
- mängu kaudu õppimist,
- lapse arengut ja sotsialiseerumist soodustava keskkonna loomist; lapsele turvatunde ja eduelamuste tagamist,
- kodu ja lapsehoiu koostööd,
- eesti kultuuritraditsioonide väärtustamist ning teiste kultuuride eripäraga arvestamist.

6. LAPSEHOIU TEGEVUS JA PÄEVAKAVA

Lapsehoiu õppekava põhjal koostatakse aasta tegevuskava. Lapsehoiu tegevus toimub hoiumühma päevakava alusel, mis määrab laste eale vastava päevarütm, une- ja ärkveloleku aja, millal vahelduvad igapäevatoimingud (söömine, riietumine, pesemine, ruumi korrastamine jm), laste vabategevused (mäng, loominguline tegevus, liikumine jm) ning kavandatud kasvatustegevused.

Konkreetsed tegevused planeeritakse rühma nädalakavasse päevade kaupa, neid seovad tervikuks lapse elu ja keskkonda käsitlevad teemad. Lapsehoiu nädalakava on lapsevanemale nähtaval kohal, lapsehoiu seinapeal.

6.1. Lapsehoiu päevakava

Lapsehoid on avatud igal tööpäeval. Täpsema lahtioleku ja päevakava kellaaegade info saab hoiust.

Päevakava on ülesehitatud järgnevalt:

- Lastesaamine. Mäng ja vabategevus. Individuaalne töö lapsega
- Arendavad tegevused ja mäng/muusika ja võimlemistunnid
- Õuetegevused. Vaba mäng õues
- Söömine lõunat
- Vaikne tund. Lõuna uni
- Söömine õhtuoodet
- Arendavad tegevused ja mäng. Individuaalne töö lapsega
- Mäng. Lasteskoju saatmine. Koostöö lastevanematega. Hoiu sulgemine

7. KOOSTÖÖ LAPSEVANEMAGA

Täiskasvanu on last ümbritseva keskkonna osa. Laps ja tema vanemad on pere liikmed ja pere on lapsehoiu partner kõigis tegevustes. Hea koostöö lapsevanemaga on aluseks lapse kohanemisele lapsehoiuses ning turvatunde tekkimisele lapsehoiuses viibides.

Perekonnas on kanda kõige olulisem osa lapse kasvatajana. Tähtis on teha koostööd kõikide pereliikmetega, kes on lastega lähedastes suhetes, see koostöö põhineb dialoogil, vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel. Lapsehoid toetab, nõustab ja abistab lapsevanemat lapse arendamisel, kasvatamisel, ja õpetamisel.

Oluline on igapäevane vahetu suhtlemine lapsehoiu ja lapsevanema vahel. Lapsehoiuses on loodud võimalused suhtlemiseks ja info vahetamiseks pere ja lapsehoiu vahel. Lapsehoiuses toimuvatest sündmustest ja üritustest saab lapsevanem kõige esimese info otse hoiu personalilt. Teavet saab lapsevanem e-kirja teel, lapsehoiu infosüsteemist Kindiedays ning hoiu garderoobis olevalt stendilt.

Üheks lapse arengu kajastajaks on lapse lapsehoiuses viibitud perioodi jooksul koostatud kunstitegevuste mapp.

Väikses Päikses tunnustatakse lapse toimetulekut ja arenemist.

8. 1-2-AASTASE LAPSE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED

Teisel eluaastal toimuvad lapse arengus tormilised muutused. Kõige silmatorkavamad on need väikelapse kehalises arengus. Ta teeb oma esimesi samme ja hakkab seejärel aina rohkem ja osavamalt liikuma, jooksmas, ronima ning hüppama. Areneb silma ja käe koostöö.

Teine märgatav muutus lapse arengus on tema kõne kiire edenemine esimestest sõnadest paari-kolmesõnalisteks lauseteni. Intellektuaalne ja keeleline areng võimendavad teineteist: keele arenguks on vaja teatud intellektuaalse arengu taset, keeleline areng soodustab aga omakorda vaimset arengut.

Suured muutused on ka sotsiaalses arengus: imikust saab väike enesekindel laps, kes tahab suhelda, osaleda teda ümbritsevate inimeste tegevuses ning matkida neid igal võimalikul juhul.

Lapsehoiust eristatakse nelja üldoskuste rühma:

- mänguoskused
- tunnetus- ja õpioskused
- sotsiaalsed oskused
- enesekohased oskused

8.1. Mänguoskused

Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, uusi oskusi, peegeldab tundeid ja soove, õpib suhtlema, omandab kogemusi ja käitumisreegleid. Mänguoskus on kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus. Mäng on lapse arengu alus ja kõige loomulikum ja eakohasem õppimise viis. Läbi mängu planeeritud õppe- ja kasvatustegevuses toimub teadmiste omandamine loomulikult ja iseenesest, kus laps on motiveeritud ja aktiivne tegutseja. Mängides õpib laps tundma ümbritsevat keskkonda, looma seoseid, lahendama probleeme ja väljendama mõtteid, looma kontakte ja suhtlema. Iga mängukogemus on ühtlasi õpikogemus.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 1-2-aastane laps:

- mängib teiste lastega kõrvuti;
- mängib lihtsamaid igapäevaseid olukordi ja tegevusi kajastavaid rollivahetusega mängu;
- matkimismängude kaudu omandab laps erinevaid liigutus- ja kõnemudeleid;
- matkib täiskasvanu tegevusi, millele saab tagasiside;
- tegeleb mänguasjadega, mis parajasti vaatevälja satuvad;
- avab, suleb karpe, keerutab, paneb klotse topsi, võtab välja, lükkab, veab järel jne.

8.2. Tunnetus- ja õpioskused

Tunnetusoskused on oskused tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse – taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni.

Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikkust hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 1-2-aastane laps:

- hangib ümbrusest aktiivselt infot ning loob selle hankimiseks ise uusi võimalusi; keskkonnast tulenevat info hulka tasakaalustab, reguleerib ja organiseerib lapse jaoks

täiskasvanu.

- keskendub lühikeseks ajaks ühele tegevusele, silmatorkavale stiimulile või omadusele, sõnalise juhendamise ja suunamise korral on ta püsivam.
- tegutseb teistega kõrvuti ja osaleb ühistegevuses vahelduvas vormis.
- loob tegevuse kaudu seoseid kõnega; sõnad ja objektid saavad tema jaoks mõiste tähenduse.
- suhtleb valdavalt 1-2-sõnaliste lausetega nii mängus kui ka igapäevategevustes peamiselt tuttava täiskasvanuga ning kasutab mitteverbaalseid suhtlemisvahendeid (osutamine, miimika).
- räägib ja saab aru üksnes sellest, mida ta tajub.
- tunneb huvi raamatute vastu ja mõistab lihtsamaid realistlikke jutukehi, mis seostuvad tema enda kogemustega.
- tunnetab keskkonna mõju, avastab seoseid oma tegevuse ja selle tagajärje vahel, lihtsamaid põhjuse-tagajärje suhteid ning saab aru kuuluvusest ja erisusest.
- sobitab erinevaid materjale ja esemeid, rühmitab ühe nähtava omaduse järgi omandab uusi seoseid vahetu, korduva ja aktiivse tegutsemise ning käelise tegevuse kaudu.
- kasutab omandatud teadmisi, seoseid ja tegevusi samas situatsioonis ning kontekstis, kannab üle lihtsamaid seoseid ning kasutab neid sarnastes ülesannetes ja olukordades.

8.3.Sotsiaalsed oskused

Sotsiaalsete oskuste all mõistetakse lapse oskusi teistega suhelda, tajuda nii iseennast kui ka partnereid, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda eetilistest tõekspidamistest.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 1-2-aastane laps:

- üritab aru saada teiste inimeste seisukohtadest, kuid tema tajud on enesekesksed;
- reageerib sõltuvalt situatsioonist ja ümbritsevate inimeste käitumisest;
- mõistab selgelt väljendatud keeldu "Ei tohi!", "Ära tee!" jne;
- tunneb huvi teiste laste vastu, jälgib neid ja mängib nendega kõrvuti;
- toetub võõrastega suheldes ja enesekindluse saavutamiseks tuttavale täiskasvanule.

8.4.Enesekohased oskused

Enesekohaste oskuste all mõistetakse lapse suutlikkust eristada ja teadvustada oma oskusi, võimeid ja emotsioone, juhtida oma käitumist.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 1-2-aastane laps:

- väljendab lihtsaid emotsioone, mis on tugevad ja vahelduvad kiiresti;
- teadvustab ennast, kasutab osaliselt mina vormi, proovib ennast maksma panna ning oskab keelduda ja ei öelda;
- hindab oma suutlikkust ja oskusi paremaks kui need tegelikult on;
- teab oma ees- ja perekonnanime ja elementaarseid viisakusreegleid ning kasutab neid, kui seda on talle õpetatud;
- sööb, joob ja riietub lahti valdavalt iseseisvalt ning püsib suurema osa päevast kuiv ja puhas.

9. 2-3-AASTASE LAPSE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED

Kolmandal eluaastal on suurim muutus lapse identiteedi areng ja eneseteadvustamine, arusaam, et ta on isiksus oma õiguste, soovide ja tahtmistega. Laps on teadlikum kategooriatest *mina* ja *minu*, seetõttu katsetab ta täiskasvanute reaktsione ning seda, kuivõrd suudab ta kontrollida ja saavutada oma tahtmist. Selleealiste on iseloomulikud jonnihood ja emotsionaalsed puhangud, mis enamasti on siiski ajutised. Ta esitab küsimusi nii enda tegevuse kui teiste reaktsioonide kohta. Laps huvitub iseendast, oma teadmistest ja asjadevahelistest seostest.

9.1. Mänguoskused

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 2-3-aastane laps:

- kordab ja jäljendab varasemaid kogemusi ning mäluhilte nii konstruktiivses mängus kui ka lihtsas rollimängus;
- matkib kuulnud loo tegelaste häälsusi ja käitumist;
- ehitab lihtsaid torne, paneb kokku lihtsaid puzzlesid, kasutab lihtsaid konstruktoreid;
- mängib mõnda aega koos teistega ja järgib lihtsamaid reegleid.

9.2. Tunnetus- ja õpioskused

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 2-3-aastane laps:

- leiab tegutsemisajendi, plaanib ja organiseerib tegutsemisi täiskasvanu abiga;
- täiskasvanu suunab lapse tegevust kõne kaudu;
- plaanib osaliselt oma käitumist ja tegevust iseendale suunatud kõne vahendusel;
- keskendub tegevusele lühikeseks ajaks, tema tähelepanu ei ole veel püsiv;
- tegutseb vahetult nii konkreetsete asjadega kui ka neid kujutavate sümbolitega;
- on omandanud sõnavara, mis võimaldab tal ennast väljendada; osaleb dialoogis;
- jälgib lihtsaid lookesi ja eristab kogemusele tuginedes realistlike sündmusi väljamõeldud lugudest;
- mõistab osaliselt lihtsamat kõnet ka ilma toetava vihjeta ning saab aru lihtsamatest ülekantud tähendustest;
- rühmitab asju ja esemeid ühe või mitme tajutava omaduse või nimetuse järgi;
- tal on ettekujutus arvumõistest ja värvuste nimetustest;
- leiab võrdluse alusel asjades ühiseid ja erinevaid jooni ning nendevahelisi seoseid, kasutab info saamiseks keelt;
- tema ettekujutus oma teadmistest ja oskustest on ebarealistlik;
- omandab uusi seoseid, mõisteid ja teadmisi korduva kogemuse, aktiivse tegutsemise ning mudelite järgi õppimise kaudu;
- vajab oma tegevusele tagasisidet.

9.3. Sotsiaalsed oskused

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 2-3-aastane laps:

- saab aru, et inimestel võivad olla tema omadest erinevad tunded ja emotsioonid;
- osaleb täiskasvanuga ühistevuses;

- teisi lapsi pigem jälgib, tegutseb nendega kõrvuti;
- jagab mõnikord oma asju ka teistega, valdavalt on ta siiski omandihoidja;
- loob sõprussuhteid nendega, kellega on tihti koos;
- tegutseb kontakti luues ja säilitades sihipäraselt;
- algatab vestlust eri partneritega erinevatel teemadel;
- tajub, mida teised teavad ja mis on neile uus;
- täidab igapäevaelu rutiini;
- jälgib lihtsamaid sotsiaalseid reegleid ning eeskujudele toetudes jäljendab igapäevaelu rolle ja tegevusi.

9.4. Enesekohased oskused

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 2-3-aastane laps:

- tal on osaliselt kujunenud enesetunnetus ja eneseteadvus;
- väljendab tugevaid emotsioone, oma mina;
- võib karta tundmatuid ja uusi asju;
- tahab igapäevastes olukordades valikute üle ise otsustada ning üritab neid ka täide viia;
- tema enesekindlus on kõikuv;
- enesekindluse saavutamiseks vajab ta turvalisust, tunnustust, rutiini ja reegleid.

10. VALDKONDADE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA SISU NING LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED VANUSETI

10.1. Õppe- ja kasvatustegevuse sisu ja lõimivad tegevused

Õppe- ja kasvatustegevuse seob tervikuks lapse elust ja ümbritsevast keskkonnast tulenev temaatika. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, sisu, kavandamine ja korraldus ning lapse arengu eeldatavad tulemused esitatakse seitsmes valdkonnas (edaspidi *valdkond*):

- mina ja keskkond
- keel ja kõne
- matemaatika
- kunst
- muusika
- liikumine

10.2. Valdkond *Mina ja keskkond*

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult;
- omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
- väärtustab nii eesti kultuuritraditsioone kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone;
- väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult;
- väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
- märkab nähtusi ja muutusi looduses.

Valdkonna *Mina ja keskkond* sisu:

Sotsiaalne keskkond: mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad, kombed, teised rahvused Eestis, lapsed mujal maailmas, üldinimlikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid; tervise väärtustamine, tervislik toitumine, inimkeha; ohuallikad ning ohutu käitumine.

Looduskeskkond: kodukoha loodus, muutused looduses, elukeskkond, inimese mõju loodusele.

Tehiskeskkond: ehitised, kodutehnika, jäätmed, transpordivahendid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus, virtuaalkeskkond.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- valitakse valdkonna temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset keskkonda, loodus- ja tehiskeskkonda, sealhulgas tervise- ja liikluskasvatust.
- suunatakse last ümbritsevat maailma märkama, uurima ning kogema mängu ja igapäevatoimingute kaudu, võimaldades lapsel ümbritsevat tajuda erinevate meelte ning aistingute abil: vaadeldes, nuusutades ja maitstes, kompides, kuulates helisid.
- lõimitakse erinevaid tegevusi: võrdlemist, modelleerimist, mõõtmist, arvutamist, vestlemist, ettelugemist, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust.
- suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma tervises seisundis jm märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma (oletama ja oletusi kontrollima) ja märgatust ning kogetust järeltõlgima.
- suunatakse last materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, hoolivalt ja heaperemehelikult käituma.

Lapse arengu eeldatavad tulemused kuni 3-aastaselt:

- teab oma ees- ja perekonnanime;
- teab oma pereliikmete nimesid;
- suudab jutustada sündmustest oma elus;
- tunneb lihtsamaid Eesti riiklikke sümboleid;
- jutustab oma igapäevaelust ja sündmustest;
- nimetab lihtsamaid ameteid;
- tunneb ja eristab lihtsamaid emotsioone (kurbus, rõõm);
- tunneb lihtsamaid inimeste erinevusi ja sarnasusi (eri soost ja välimusega inimesed);
- jälgib lihtsamaid isikliku hügieeni nõudeid;
- teab loodushoiu põhimõtteid (prahti ei visata maha; loomade, lindude ja teiste elusolendite hoidmine);
- teab hädaabinumbrit;
- käitub tänaval arukalt, arvestades ohutust;
- oskab eristada aastaegadele kõige iseloomulikumaid tunnuseid;
- teab jalgrattaga sõitmise nõudeid (kiiver);
- leiab loodusest prahti ja toob selle kokkulepitud kogumiskohta (prügikast, prügikott, ämber);

- teab mõisteid sõidutee, kõnnitee;
- teab helkuri kasutamise vajalikkust;
- teab valgusfoori ja tulede tähendust (punane, kollane, roheline).

Looduskeskkond:

- tunneb rõõmu looduses (õues) viibimisest;
- oskab osutamise korral minetada metsa, muru, lille, puud;
- oskab küsimise korral nimetada tuttavat looma ja tema kehaosi;
- oskab küsimise korral nimetada tuttavat lindu;
- teab, et mõned loomad elavad metsas ja mõned inimeste juures (kodus);
- oskab nimetada tuttavaid putukaid (sipelgas, lepatriinu, mesilane);
- eristab tuntumaid puu- ja aedvilju välimuse ning nimetuse järgi;
- oskab osutamise korral nimetada tuttavaid lilli;
- oskab küsimise korral iseloomustada ööd ja päeva;
- oskab nimetada talve ja suve iseloomulikke nähtusi ja tunnuseid;
- oskab nimetada erinevaid ilmastikunähtusi;
- mõistab, et lilli nopitakse vaasi panekuks;
- teab, et prügi visatakse selleks ettenähtud kohta;
- teab, et taimed ja loomad vajavad kasvamiseks vett ja toitu.

10.3. Valdkond *Keel ja kõne*

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- tuleb toime igapäevases eakohases suhtlemises;
- kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesisist lauseehitust;
- tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise ja kirjutamise esmased oskused.

Valdkonna *Keel ja kõne* sisu:

- keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika
- suhtlemine, jutustamine ja kuulamine
- lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- lähtutakse põhimõttest, et kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme ja lausemalle) kasutama suhtlemisel, teadmiste omandamisel, oma tegevuse kavandamisel.
- peetakse oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõikides tegevustes (mängimine, käelised tegevused, liikumis- ja muusikategevused ning igapäevatoimingud); lapsele luuakse kõnekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõnelda; laps õpib rääkima reaalses suhtlussituatsioonides, tegutsedes koos täiskasvanuga.
- suunatakse lapsi ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute koostamise jm tegevuste kaudu kirjandust mõistma ja hindama; ettelugemiseks valitakse žanriliselt mitmekesiseid raamatuid, et toetada lugemishuvi,

lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist.

- õpetatakse lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi (häälikupikkuse eristamine, sõnade häälimine jmt) mänguliselt ja igapäevategevustega seostatult.
- mitmekesistatakse kirjutamise harjutusi, kasutades erinevaid vahendeid, värvusi jmt.

Lapse arengu eeldatavad tulemused 2-aastaselt:

Suhtlemine:

- suhtleb täiskasvanuga esemetega tegutsemise ajal
- eelistab suhtluspartnerina peamiselt tuttavat täiskasvanut
- kasutab suheldes mitteverbaalseid vahendeid (osutamist) koos üksikute sõnadega
- vastab täiskasvanu küsimusele ja korraldusele tuttavas situatsioonis mingi tegevuse, häälitsuse või 1-2sõnalise ütlusega

Grammatika:

- kasutab tuttavas situatsioonis ja tegevuses grammatiliselt vormistamata 1-2sõnalisi lauseid (nt Miku õue st Mikk tahab õue minna)
- kasutab üksikuid käände- ja pöördvorme juhuslikult mõne sõna puhul (nt ainsuse omastav, osastav, tegusõna 3. pööre)
- kasutab sõnu enamasti ühes, üksikuid sõnu juhuslikult 2-3 vormis
- väljendab kõnes mõnda järgmistest suhetest: eitus (ei taha), kuuluvus (tädi lusikas), asukoht (emme siia), omadus (auto katki), subjekti-objekti suhe (issi anna pall)

Sõnavara:

- kasutab oma kogemustega seostuvaid konkreetse tähendusega sõnu (umbes 50) tuttavas situatsioonis
- kasutab nimi- ja tegusõnu (nt näu st kiisu, anna, opa, st võta sülle), ase- ja määrsõnu (nt siia, seal, nii)
- mõistab sõnu (rohkem kui 50) ühes kindlas tähenduses tuttavas olukorras

Hääldamine:

- hääldab õigesti mõnda üksikut lühikest sõna
- hääldab sõnaõigesti häälduslikult lihtsamaid häälikuid, nt a, e, i, o, u, p, m, t, l

Kirjalik kõne:

- vaatab koos täiskasvanuga pildiraamatuid
- täiendab täiskasvanu juttu osutamisega pildile või üksiku sõna ütlemisega pildi kohta

Lapse arengu eeldatavad tulemused 3-aastaselt:

Suhtlemine:

- osaleb dialoogis: esitab küsimusi, väljendab oma soove ja vajadusi, vastab vajaduse korral rohkem kui ühe lausungiga
- kasutab erinevat intonatsiooni ja hääletugevust sõltuvalt suhtluseesmärgist (teatamine, küsimus, palve jm)
- kommenteerib enda ja/või kaaslase tegevust 1-2 lausungiga
- mõistab teksti, mis on seotud tema kogemuse ja tegevusega
- loeb peast või kordab järel 1-2realist luuletust

Grammatika:

- mõistab ning kasutab tuttavas tegevuses ja situatsioonis 3-5sõnalisi lihtlauseid

- kasutab kõnes õigesti enamikku käändevorme
- kasutab kõnes õigesti tegusõna käskivat kõneviisi (nt Joonista! Istu!)
- kasutab kõnes õigesti tegusõna kindla kõneviisi olevikuvorme (nt sõidab, laulavad)
- kasutab kõnes õigesti tegusõna ma- ja da-tegevusnime (nt hakkame mängima, ei taha mängida)

Sõnavara:

- kasutab nimisõnu, mis väljendavad tajutavaid objekte, nähtusi
- kasutab tegusõnu, mis väljendavad tegevusi, millega ta ise on kokku puutunud
- kasutab kõnes värvust, suurust jt hästi tajutavaid tunnuseid tähistavaid omadussõnu
- kasutab kõnes mõningaid üldnimetusi (nt lapsed, riided)
- kasutab tagasõnu (all, peal, sees, ees, taga)

Hääldamine:

- kasutab oma kõnes tuttavaid 1-2silbilisi sõnu õiges vältes ja silbistruktuuris
- hääldab õigesti enamikku häälikuid (erandid võivad olla r, s, k, õ, ü)

Kirjalik kõne:

- vaatab üksi ja koos täiskasvanuga pildiraamatuid: keerab lehte, osutab pildile ning kommenteerib pilte
- kuulab sisult ja keelelt jõukohaseid ettelõetud tekste
- eristab kuulmise järgi tuttavaid häälikuliselt sarnaseid sõnu üksteisest (nt tass- kass, pall-sall, tuba-tuppa), osutades pildile või objektile

10.4. Valdkond *Matemaatika*

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- rühmitab esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
- järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuste põhjal;
- tunneb lihtsamaid ajamõisteid ja kirjeldab ning järjestab oma igapäevategevusi;
- mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;
- mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid;
- tunneb ja kirjeldab geomeetrilisi kujundeid;
- näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

Valdkonna *Matemaatika* sisu:

- hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine
- suurused ja mõõtmine
- geomeetrilised kujundid

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- suunatakse last nähtuste ja esemete maailma korrastama, kujundama, selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemetevahelisi seoseid, leiab esemete erinevusi ja sarnasusi, oskab esemeid järjestada, rühmitada ja loendada.
- harjutatakse last määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteeruma ajas ja kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks.
- seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, suunates

sealjuures last kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut.

- suunatakse last ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused jm).
- toetatakse üldistuseni jõudmist ja mõistete kujundamist – erinevates objektides sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu.

Lapse arengu eeldatavad tulemused 2-3-aastaselt:

Hulga, loendamise, arvud ja arvutamine:

- rühmitab esemeid ühe sarnase tunnuse (värvus, kuju, suurus vms) järgi hulgaks
- leiab erinevate esemete kogumist ühesuguseid esemeid hulga järgi (nt palju pliiatsed, vähe palle)
- loendab asju kolme piires ning vastab küsimusele: Mitu on?
- suurused ja mõõtmine:
 - näeb ja leiab esemetes erinevusi (suur-väike)
- geomeetrilised kujundid:
 - leiab samasuguse kujundi peale-, kõrvuti- või sisseasetamise teel
 - kompimise-veeretamisega eristab ümmargusi ja kandilisi esemeid, sh ringi ja ruudu

Orienteerumine ajas ja ruumis:

- vestleb ööle ja päevale iseloomulikust ning matkib tegevusi mängus
- orienteerumine ruumis:
 - orienteerub oma kehal ja näitab, mis asub ülal-all, kõrval, ees-taga

10.5. Valdkond Kunst

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
- kujutab isikupäraselt ümbritsevaid esemeid, sündmusi ja oma kujutlusmaailma;
- vaatlleb, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ja tarbeesemeid;
- kasutab õpitud voolimis-, joonistamis- ning maalimisvahendeid ja -võtteid;
- kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt;
- vaatlleb kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

Valdkonna Kunst sisu:

- kujutamine ja väljendamine: mõtete, tunnete edasiandmine nähtaval kujul;
- kujundamine: objektile esteetilise lisaväärtuse andmine;
- tehnilised oskused: voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine;
- kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest, kunstist.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- antakse lapsele võimalus saada elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning tal on võimalus väljendada oma maailmanägemist.
- suunatakse last vaatlema ning voolides, joonistades, maalides ja meisterdades kasutab

laps vaatlustel tehtud tähelepanekuid.

- kasutatakse teemasse sisseelamiseks mängu, muusikat, lihtsat lavastust, jutu lugemist jne;
- arvestatakse, et lapse jaoks on oluline loomiseks ja lahenduste leidmiseks teha katsetusi ning avastusi, otsida ja saada vastuseid tekkinud küsimustele, omandatud oskusi rakendada ja loovalt kombineerida.
- julgustatakse last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö mitmekesistamiseks ning ergutatakse lapse kujutlus- ja algatusvõimet, jälgides, et säiliks lapse isikupärane eneseväljendus.
- viiakse kunstitegevusi läbi ka õues, samuti kasutatakse kunstitegevust teiste valdkondade õppe- ja kasvatustegevuste osana, joonistatakse nii paberile, kivile, puidule, liivale või kombineeritakse erinevaid materjale.
- suunatakse last tehtut analüüsima, selgitama, miks ta kujutas esemeid, nähtusi just sellisel viisil, milliseid materjale ja tehnikaid kasutas ning kuidas tööga rahule jäi. Kaaslaste töödesse tolerantse suhtumise kujundamisele aitab kaasa, kui analüüsitakse nii laste töid kui ka kunstiteoseid ning põhjendatakse oma hinnangut.

Lapse arengu eeldatavad tulemused 3-aastaselt:

Kujutamine ja väljendamine:

- tunneb rõõmu kunstitegevuses olemisest
- leiab kritselduste hulgast nime(tuse) andmist või loo jutustamist väärivaid kujundeid
- leiab ümbritsevas juhendamise toel sinise, kollase, punase ja roheline värvi

Kujundamine:

- kaunistab (täppidega, joontega) ruumilisi ja tasapinnalisi esemeid (nt lillepotti, paberit, taskurätti, papptaldrikut, palli, sokki, plastiliinist plaati, kivi jne)

Voolimine:

- juhendajat jälgides muljub ja näpistab, rullib ja veeretab voolimismaterjale
- teeb sõrme või pulgaga pehmesse voolimismaterjali jäljendeid

Joonistamine:

- tekitab iseseisvalt jämedate joonistusmaterjalidega (rasvakriitide, pehmete pliiatsitega jne) erinevaid jälgi (täppe ning vertikaalseid, horisontaalseid, sirgeid, lainelisi, katkendlikke ja spiraalseid jooni), püüdes paberi piirides

Maalimine:

- tõmbab pintsliga erineva suunaga jooni, teeb täppe ning katab pindu
- trükib näpuvärvidega sõrmede ja kogu käega
- vajutab jäljendeid, kattes templi iseseisvalt värviga

Meisterdamine:

- kortsutab iseseisvalt pehmet paberit ning rebib paberist tükke
- katab aluspinna liimiga, puistab sellele erinevaid objekte ja liimib kujundeid

Kunsti vaatlemine, vestlused kunstist:

- vaatleb pilte, näidistöid ja raamatuillustratsioone ning vastab küsimustele
- näitab teistele oma tööd kui kunstiteost ja räägib sellest

10.6. Valdkond *Muusika*

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest;
- suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale;
- suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;
- suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi.

Valdkonna *Muusika* sisu:

- laulmine
- muusika kuulamine
- muusikalis-rütmiline liikumine
- pillimäng

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- on esikohal emotsionaalne ja aktiivne muusikaalne tegevus.
- kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis-loomingulisi võimeid, samuti kultuurilis-sotsiaalselt aktiivsust ning väärtushinnanguid.
- arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamusele ja tunnustusele.
- kasutatakse muusikat lõimiva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades nagu Keel ja kõne, Kunst jne; muusika on igapäevaelu osa, nii argi- kui ka pidulike sündmuste puhul.
- seostatakse üksteisega muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud ja tantsud.
- muusikapalade (laulud, palad muusika kuulamiseks, tantsud ja mängud, pillilood) valikul arvestatakse laste huvidega ning ea- ja jõukohasusega.

Lapse arengu eeldatavad tulemused 2-aastaselt:

Laulmine:

- kuulab ja jälgib juhendaja laulu

Muusikalisrütmiline liikumine:

- sooritab koos juhendajaga lihtsamaid liikumisi vastavalt laulu tekstile (nt paigaltammumine, keerutamine üksikult, koosjalu hüplemine, lehvitamine, käte peitmine selja taha, viibutamine sõrmega, kükitamine)

Muusika kuulamine:

- tunneb rõõmu kuulatavast laulust või muusikapalast

Pillimäng:

- mängib juhendaja ettenäitamisel kaasa kuulnud muusikale kehapillil (plaksutab, patsutab kaasa pulssi või rütmi)

Lapse arengu eeldatavad tulemused 3-aastaselt:

Laulmine:

- huvitub laululistest tegevustest; püüab juhendajaga kaasa laulda (lauldes kaasa nt üksikuid silpe, sõnu, laululõike)

- osaleb laulude esitamises (plaksutab või laulab kaasa)

Muusikalisrütmiline liikumine:

- liigub koos juhendajaga vastavalt muusika meeleolule, arvestades pulssi ja meetrumit (nt kõnd ja jooks, päkkadel kõnd, ühe ja vaheldumisi kahe jalaga koputamine, keerutamine paarilisega)

Muusika kuulamine:

- reageerib emotsionaalselt muusika iseloomule (nt plaksutab, kõigutab keha vmt)

Pillimäng:

- mängib muusikat kuulates, liikudes ja lauldes kaasa pulssi või rütmi ka pillil, kõlapulkadel, randmekuljustel, väikesel trummil ja marakal

10.7. Valdkond *Liikumine*

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu;
- suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
- tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
- mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele;
- järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid;
- tunneb veest ujumisest rõõmu, tahab ujuda.

Valdkonna *Liikumine* sisu:

- kehalise kasvatuse alased teadmised: ohutus, enesekontroll ja hügieen
- põhiliikumised
- liikumismängud (sh ujumismängud)
- erinevad spordialad
- tants ja rütmika

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- arvestatakse, et põhiliikumised eeldavad igapäevast suunamist: liigutusoskused, liikumisosavus ja teised liikumisvõimed (vastupidavus, jõud, kiirus, painduvus) kujunevad ja arenevad tegevuste regulaarsel kordamisel.
- rikastatakse lapse liikumis- ja tegevusvõimalusi sportlik-arenduslike liikumisviisidega – jalgrattasõit, suusatamine, uisutamine, ujumine jms.
- peetakse oluliseks kõlbeliste põhimõtete ja enesekindluse kujundamist: regulaarsel tegelemisel kehaliste harjutustega kujunevad positiivsed iseloomuomadused.
- suunatakse last oma oskusi, võimeid ja koostööd hindama, kaaslastega arvestama, oma emotsioone kontrollima ja valitsema; mõistma ühe või teise kehalise harjutuse vajalikkust.
- mitmekesistatakse põhiliikumiste, koordineerimise, rühi, tasakaalu, liikumisvõime ja peenmotoorika (täpsus, näo- ja sõrmelihaste kontrollioskus) arendamist ja tagasiside andmist.

Lapse arengu eeldatavad tulemused 2-aastaselt:

Liikumisteadmised:

- sooritab harjutusi aktiivselt ja entusiastlikult
- liigub täiskasvanu juhendamisel ohutult

Põhiliikumised:

- ronib ning roomab üle ja läbi väikeste takistuste
- kõnnib piiratud pinnal
- säilitab kõndides ja joostes sihi
- hüpitab käes palli ning jälgib selle suunda

Liikumismängud:

- mängib koos juhendaja ning kaaslastega kõnni- ja jooksumänge

Võimlemine:

- sooritab ettenäitamise ja juhendamise järgi asendeid ja liikumisi
- jookseb veereva vahendi (palli, rõngas) järel

Kelgutamine, suusatamine:

- istub kelgul ja hoiab tasakaalu mäest laskudes

Tants ja rütmika:

- kasutab liikudes rütmipille juhendaja abil
- sobitab juhendaja abil liikumist muusika järgi

Vaba aeg ja loodusliikumine:

- mängib vabamängus iseseisvalt

Lapse arengu eeldatavad tulemused 3-aastaselt:

Liikumisteadmised:

- valib juhendaja korraldusel teiste riide hulgast välja võimlemisriided
- arvestab rühmakaaslaste aktiivses tegevuses

Põhiliikumised:

- sooritab põhiliikumisi
- säilitab liikudes tasakaalu nii tasakaalupingil kui ka vähendatud pingil

Liikumismängud:

- mängib matkiva sisuga 1-2 reegluga kõnni- ja jooksumänge
- mängib iseseisvalt aktiivse liikumisega mängu

Võimlemine:

- sooritab võimlemisharjutusi eri asenditest ja erinevate vahenditega
- teeb harjutusi ettenäitamise ja juhendamise järgi ühtses tempos juhendaja ning kaaslastega
- teeb painduvust ja kiirust arendavaid harjutusi

Kelgutamine, suusatamine:

- veab tühja kelku
- sõidab kelguga iseseisvalt nõlvakust alla
- liigub suuskadel otsesuunas

Tants- ja rütmika:

- kõnnib, jookseb ja hüpleb rütmiliselt muusika järgi
- sooritab juhendaja juhendamisel liigutusi muusika järgi erinevas tempos

Vaba aeg ja loodusliikumine:

- matkab juhendaja või vanematega looduses
- teeb kaasa kuni 500m pikkuse rännaku ja püsib kolonnis

11. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord

Lapsehoiu õppekava on lapsehoiu õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mida vajadusel uuendatakse ja täiendatakse.

Õppekava on kooskõlastatud lapsehoiu personaliga ja lapsehoiu omanikega.

Õppekava on kättesaadav lapsehoiu lapsevanematele.

Õppekava kinnitab lapsehoiu omanik.